

MANUAL

Canovelles diu

NO

a la violència
de gènere

Ajuntament
de Canovelles

ÍNDEX

1. POSANT ELS CONCEPTES EN ORDRE

- 1.1 Identificació de la violència de gènere
- 1.2 Com i on? Formes i àmbits de la violència contra les dones
- 1.3 Mites i realitats
- 1.4 El cicle de la violència
- 1.5 Algunes estratègies d'homes maltractadors
- 1.6 Efectes de la violència de gènere en les dones maltractades
- 1.7 Com trencar el cercle?

2. CONSELLS PRÀCTICS

- 2.1 Com actuar: abans, durant i després d'una agressió. Recomanacions
- 2.2 Comunicació amb el personal mèdic
- 2.3 Sortida del domicili
- 2.4 Denúncia: com, on, què cal saber?
- 2.5 Indicacions per a després de la separació

3. MOBILITZANT RECURSOS

- 3.1 Legislació
- 3.2 ON ET POTS ADREÇAR? Guia de recursos útils

4. ANNEX: Violència en l'àmbit social o comunitari: la MGF i els matrimonis forçats

4.1 Els matrimonis forçats

- Què no és un matrimoni forçat?
- Geografia del fenomen
- Motivacions dels matrimonis forçats
- Legislació sobre matrimonis forçats

4.2 La mutilació Genital Femenina (MGF)

- Geografia del fenomen
- Conseqüències de la MGF per a la salut de les dones
- Per què es realitza la MGF? Mites i realitats
- Legislació sobre la MGF

Posant els conceptes en ordre

1.1 Identificació de la violència de gènere

Definició de la violència de gènere segons la Declaració per a l'eliminació de la violència contra les dones (20 de desembre de 1993): La violència de gènere és tot acte de violència basat en la pertinença al sexe femení que pugui tenir com a resultat un dany o sofriment físic sexual o psicològic per a la dona, així com les amenaces d'aquests actes, la coacció o la privació arbitrària de la llibertat, tant si es produeixen a la vida pública com a la privada.

La violència de gènere, o violència contra les dones, és la manifestació de relacions històricament desiguals entre homes i dones, present a totes les èpoques, cultures i classes socials. Per tant, és estructural, i tota la societat és responsable de la seva existència, perquè tothom pot aportar quelcom envers la seva eradicació.

NOMS DIFERENTS - MATEIX PROBLEMA

Avui dia la violència exercida contra les dones rep diferents noms. Així, ens podem trobar qui l'anomena violència masclista, violència de gènere, violència domèstica... Hi ha precisions que diferencien alguns termes. Per exemple, el maltractament o violència domèstica es refereix a les agressions físiques, sexuals o d'altra índole fetes reiteradament per un familiar (habitualment el marit o el company sentimental) i que causen un dany físic i/o psíquic i vulnereu la llibertat d'una altra persona (habitualment l'esposa o companya sentimental).

Tot i tenir diferents especificacions, entenem la violència contra les dones, s'anomeni com s'anomeni, com una manifestació d'una relació de desigualtat, de subordinació.

DRETS QUE ES VEUEN AFECTATS PER LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE

- El dret a la vida.
- El dret a no ser sotmès a tortures o a tractes o penes cruels, inhumans o degradants.
- El dret a protecció en condicions d'igualtat d'acord a normes humanitàries en temps de conflicte armat internacional o intern.
- El dret a la llibertat i a la seguretat personals.
- El dret a la igualtat davant la llei.
- El dret a la igualtat en la família.
- El dret al més alt nivell possible de salut física i mental.
- El dret a condicions de treball justes i favorables.

És també violència quan:

- Se'ns imposa un model de bellesa, una manera de ser, de vestir, d'estimar, de viure.

- Se'ns impedeix estudiar, treballar...
- No es reconeix el treball de les dones tant a dins com a fora de casa.
- Pel mateix treball les dones cobrem menys que els companys mascles.
- Ens invisibilitzen i/o ridiculitzen amb llenguatge androcèntric i sexista.
- No s'ens té presents en àmbits culturals, socials, polítics, científics, econòmics,...
- Se'ns tracta com objectes a través de la publicitat, de la literatura, de la música, dels videojocs,...
- No podem anar soles pel carrer a la nit sense sentir por.
- Empeny, colpeja, insulta, humilia...
- Exigeix anteposar les necessitats i interessos dels altres abans que els nostres.
- Força a mantenir relacions sexuals en contra de la nostra voluntat.

1.2. COM I ON?

Formes i àmbits de la violència contra les dones

Als efectes de la Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista, la violència masclista es pot exercir d'alguna de les formes següents, ja sigui de manera puntual o reiterada:

- **Violència física:** comprèn qualsevol acte o ommissió de força contra el cos d'una dona, amb el resultat o el risc de produir-li una lesió física o un dany.
- **Violència psicològica:** comprèn tota conducta o ommissió intencional que produeixi en una dona una desvaloració o un patiment per mitjà d'amenaques, d'humiliació, de vexacions, d'exigència d'obediència o submissió, de coerció verbal, d'insults, d'aïllament o qualsevol altra limitació del seu àmbit de llibertat.
- **Violència sexual i abusos sexuals:** comprèn qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit per les dones, inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de la violència, d'intimidació, de prevalença o de manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona o la menor una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu.
- **Violència econòmica:** consisteix en la privació intencionada i no justificada de recursos per al benestar físic o psicològic d'una dona i, si s'escau, de llurs filles o fills, i la limitació en la disposició dels recursos propis o compartits en l'àmbit familiar o de parella.

Àmbits en què es pot manifestar:

Qualsevol de les formes que s'exposen a continuació o altres anàlogues que lesionin o siguin susceptibles

de lesionar la dignitat, la integritat o la llibertat de les dones.

- **Violència en l'àmbit de la parella:** consisteix en la violència física, psicològica, sexual o econòmica exercida contra una dona i perpetrada per l'home que n'és o n'ha estat el cònjuge o per la persona que hi té o ha tingut relacions similars d'afectivitat.

- **Violència en l'àmbit familiar:** consisteix en la violència física, psicològica, sexual o econòmica exercida contra les dones i les menors d'edat en el si de la família i perpetrada per membres de la mateixa família, en el marc de les relacions afectives i dels lligams de l'entorn familiar. No s'hi inclou la violència exercida en l'àmbit de la parella.

- **Violència en l'àmbit laboral:** consisteix en la violència física, psicològica o sexual que es pot produir en el centre de treball i durant la jornada laboral, o fora del centre de treball i de l'horari laboral si té relació amb la feina, i que pot adoptar dues tipologies:

- **Assetjament per raó de sexe:** el constitueix un comportament no desitjat relacionat amb el sexe d'una persona en ocasió de l'accés al treball remunerat, la promoció en el lloc de treball, l'ocupació o la formació, que tingui com a propòsit o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat de les dones i de crear-los un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant o ofensiu.

- **Assetjament sexual:** el constitueix qualsevol comportament verbal, no verbal o físic no desitjat d'índole sexual que tingui com a objectiu o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una dona o de crear-li un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.

- **Violència en l'àmbit social o comunitari:** comprèn les manifestacions següents:

- **Agressions sexuals:** consisteixen en l'ús de la violència física i sexual exercida contra les dones i les menors d'edat que està determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per a demostrar poder i abusar-ne.

- **Assetjament sexual.**

- **Tràfic i explotació sexual** de dones i nenes.

- **Mutilació genital femenina (MGF)** o risc de patir-la: inclou qualsevol procediment que

impliqui o pugui implicar una eliminació total o parcial dels genitals femenins i produeixi lesions, encara que hi hagi consentiment exprés o tàcit de la dona.

- **Matrimonis forçats.**

- **Violència derivada de conflictes armats:** inclou totes les formes de violència contra les dones que es produeixen en aquestes situacions, com ara l'assassinat, la violació, l'esclavatge sexual, l'embaràs forçat, l'avortament forçat, l'esterilització forçada, la infecció intencionada de malalties, la tortura o els abusos sexuals.

- **Violència contra els drets sexuals i reproductius** de les dones, com ara els avortaments selectius i les esterilitzacions forçades.

1.3. Mites i realitats

Els mites són creences que es formulen com veritats i que assimilem a través de la socialització. Així construïm la nostra identitat, els nostres valors, la nostra manera de pensar, actuar, sentir. Al llarg del temps els mites culturals i els prejudicis socials han contribuït a l'acceptació i manteniment de la violència i a la seva invisibilització, en considerar-la un assumpte privat.

Els mites simplifiquen realitats molt complexes, minimitzen l'abast del problema, estigmatitzen i/o culpabilitzen a qui les pateixen i /o desculpabilitzen a l'agressor.

Els maltractaments a les dones són pocs i aïllats

Cada 15 segons una dona és maltractada en el món. De fet, el maltractament constitueix la major causa de lesions a les dones, per sobre dels accidents de transit, assalts, etc.

A les dones els agrada, perquè si no ja haguessin marxat

La dona maltractada es troba en una situació de debilitat psicològica molt greu i d'escassa o nul·la autoestima. En moltes ocasions no tenen on marxar, ni creuen tenir alternativa.

Els maltractaments a les dones es donen principalment en famílies d'ingressos baixos i ètnies

El fenomen de la violència de gènere és estructural, afecta a dones de qualsevol grup social, ètnia o nivell cultural i econòmic. Des dels Serveis Socials donen s'atenen dones amb menys ingressos. Les dones amb més mitjans recorren als serveis privats.

Homes addictes a les drogues, parats o amb estrès a la seva feina són violents com a causa de la seva situació personal

No tots els homes parats, drogoaddictes o estressats són violents. És curiós comprovar com els violents només ho són en l'àmbit familiar i exerceixen violència també quan no estan sotmesos a cap addicció. L'agressor desenvolupa qualsevol professió i es comporta de forma correcta en el seu entorn social i laboral, fent que la seva conducta no aixequi sospites.

La violència dins de casa és un assumpte familiar i no ha de sortir-ne fora

Cap acte que lesioni a la persona física, psicològica o sexualment, pot considerar-se com a privat. La violència constitueix una violació dels drets humans i és responsabilitat de les institucions i de la societat protegir a les persones perjudicades i castigar el delicte.

Pot ocórrer una vegada, però no té perquè repetir-se

La violència de gènere no és un fet aïllat, forma part d'un patró de conducta après i que va en augment si no s'hi posen límits.

Només els passa a dones adultes, les joves ara no ho permeten

No hi ha límit d'edat per patir maltractaments. Moltes joves conviuen o pateixen a la seva família situacions de violència, on aprenen a adoptar el model de víctima, segons el qual creuen que han de suportar maltractaments.

Si hi ha fills o filles és millor aguantar per mantenir unida la família

Una llar en què es produeixen maltractaments, és una llar desestructurada. Per tant, el més adient és allunyar als fills i filles d'aquest ambient en què poden aprendre a ser futures víctimes o maltractadors. A més, els i les menors també poden ser objecte d'agressions a la família.

Els homes són violents per natura

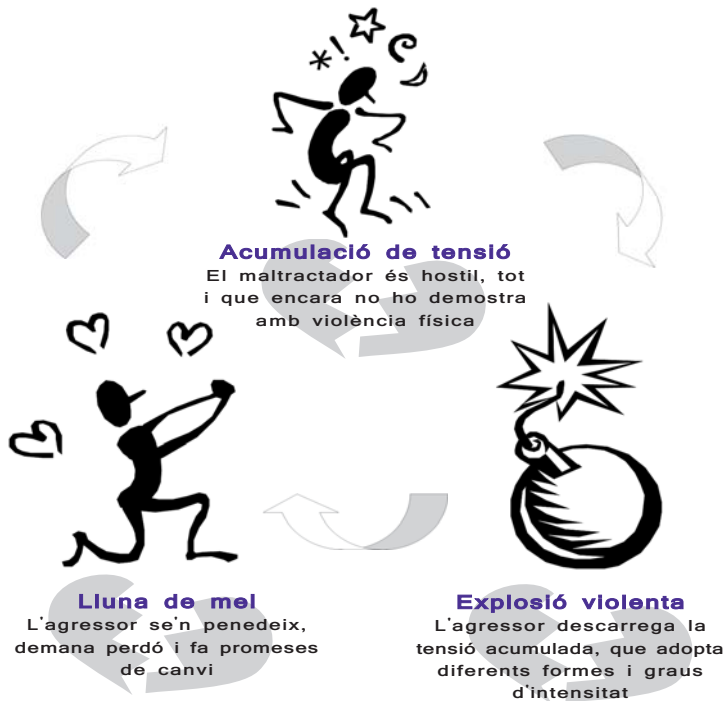
Si fos així, tots els homes serien violents i ho serien sempre i amb tothom. L'ésser humà té la capacitat de decidir com actuar.

Quan les dones diuen *no* en una relació sexual, en realitat volen dir que *sí*

Quan una dona diu *no*, significa *no*. Sap el que vol i no necessita que la convencin del contrari. L'home violent creu que la dona no s'atreveix a manifestar els seus desitjos sexuals, per això creu que ha d'obligar-la o forçar-la. L'home ha d'aprendre a escoltar i entendre que **NO** significa **NO**.

1.4. El cicle de la violència

Teoria formulada per l'antropòloga Leonor Walker a *The Battered Women* (Les dones maltractades), 1979. Les dones que pateixen maltractaments acostumen a detectar quan es produiran les agressions, però normalment no són conscients que es troben en una espiral de violència.

Fase 1. Acumulació de tensió

La tensió és el resultat de l'augment de conflictes en la parella. El maltractador és hostil, encara que no ho demostra amb violència física i la víctima tracta de calmar la situació i evita fer allò que creu que desagrada la seva parella, pensant que així podrà evitar una futura agressió. Aquesta fase es pot dilatar durant anys.

Fase 2. Explosió violenta

És el resultat de la tensió acumulada a la fase 1. En aquesta segona etapa es perd totalment tota forma de comunicació i enteniment i el maltractador exerceix la violència a través d'agressions verbals, psicològiques, físiques i/o sexuals. És en aquesta fase quan s'acostumen a denunciar les agressions

o es sol·licita ajuda, ja que es produeix en la víctima allò que es coneix com “crisis emergent”.

Fase 3. Penediment

Durant aquesta etapa la tensió i la violència desapareixen i l'home es mostra penedit pel que ha fet, promentent amb fermesa el canvi a la víctima. Aquesta fase també s'anomena la **lluna de mel** perquè l'home es mostra amable i afectuós, emulant la idea de la tornada a l'inici de la relació d'afectivitat. Molt sovint la víctima concedeix a l'agressor una altra oportunitat, creient en les seves promeses. Aquesta fase fa més difícil que la dona tracti de posar fi a la seva situació ja que, encara que sap que les agressions poden repetir-se, en aquest moment veu la millor cara del seu agressor, cosa que alimenta la seva esperança que el pugui canviar.

No obstant aquesta etapa de penediment donarà pas a una nova fase de tensió. Després de varies repeticions del cicle, la fase 3 arriba a desaparèixer, començant la fase de tensió immediatament després de la d'explosió violenta.

1.5. Algunes estratègies d'homes mal tractadors

Els homes agressors utilitzen la violència i la coacció perquè veuen frustrades les seves expectatives sobre la imatge estereotipada que tenen sobre la dona i que la seva parella no compleix (ningú pot complir aquestes expectatives). Quan a la dona li resulta impossible adaptar-se a aquesta imatge tan exigent i submissa, l'agressor es replanteja el seu paper i fins i tot posa en dubte la seva pròpia masculinitat, fet que suposa per ell un desafiament i una humiliació. Aquest sentiment d'humiliació és el més freqüent en els maltractadors, que reclamen atenció continua, fins el punt d'exigir que la dona identifiqui les seves necessitats i intueixi els seus desitjos. Vol exclusivitat i dedicació a temps complet. A més, els agressors responsabilitzen la dona de provocar la situació de violència, negant, desplaçant i mitigant la seva pròpia responsabilitat i fent que ella senti vergonya i culpa.

A continuació s'exposen algunes tàctiques que segueixen els homes maltractadors:

- Aïllar la dona de tota relació social, inclosa la familiar.
- Desvaloritzar-la en el camp personal, habitualment en forma d'humiliació constant.
- Acaparar contínuament l'atenció amb petites exigències perquè ella es dediqui a ell de manera exclusiva.

- Donar-li petites concessions que no fan res més que incrementar la dependència emocional.
- Intimidar la dona, de forma que aquesta visqui en un continu estat de pànic.
- Culpabilitzar-la d'allò que ha pogut passar (explosió de la violència), minimitzant la gravetat de la seva conducta.
- Racionalitzar els motius de l'agressió de tal manera que sembli que la seva actitud és correcta.
- Minimitzar els fets, restant importància al mal ocasionat.
- No assumir la responsabilitat dels seus actes ni considerar el problema com a propi.
- Desviar el problema, culpant la feina, l'alcohol, l'excés de despeses...
- Projectar i atribuir a la víctima la responsabilitat d'aquestes conductes.
- Oblidar, negar contundentment els atacs realitzats, sobretot quan no són físicament visibles.
- Quan s'ha produït la separació, utilitzar les visites a les filles i/o fills per seguir agredint l'exparella.
- Demanar sempre una segona oportunitat.

1.6. Efectes de la violència de gènere en les dones maltractades

Els impactes de la violència de gènere són múltiples. Afecta a la salut integral de la dona amb conseqüències:

Físiques i psicològiques: lesions i patologies cròniques, algunes d'elles amb resultat de mort o considerables graus de discapacitat, baixa autoestima, ansietat, depressió.

Laborals: absentisme i descens del rendiment i competència laboral.

Socials: manca de participació, risc d'exclusió i pobresa, aïllament social i dificultats d'integració.

Educatives: absentisme escolar, trastorns de la conducta i d'aprenentatge i problemes d'equilibri emocional en els i les menors.

La violència de gènere vulnera els drets fonamentals de les dones a la llibertat, la dignitat o la igualtat com a ciutadanes. Com a fenomen social estructural, té conseqüències permanents i objectives, entre altres, en la seguretat o l'economia (increment de la despesa sanitària, social, policial, judicial, etc.)

1.7. Com trencar el cercle?

S'ha de tenir en compte que una situació mantinguda durant molt de temps no es pot solucionar immediatament. La dona necessita recuperar la seva autoestima i dignitat. S'ha de convèncer que, malauradament, moltes dones viuen situacions similars i que hi ha institucions i associacions que defensen els seus drets i que poden ajudar-la.

Les dones disposades a trencar amb la violència que pateixen s'han d'assessorar bé abans de fer res i recordar que la seva parella molt probablement també s'assessorarà per evitar la condemna.

Cada pas que fan les dones que surten d'aquest cercle els permet descobrir una vida diferent, plena d'oportunitats.

Consells pràctics

2.1. Com actuar:

ABANS D'UN ALTRE ATAC VIOLENT

- Pensar què faràs la propera vegada que passi. Visualitzar la situació i pensar com evitar-la o fugir-ne.
- Tractar de mantenir les amistats i el cercle familiar. Es necessita el màxim de suport i ajuda de persones properes ara i en el futur.
- Decidir on anar i com arribar-hi.
- Tenir preparada una 'bossa d'emergència' amb: llibre de família, contracte d'arrendament de la casa o escriptures de propietat, documents d'assegurances, expedients acadèmics teus o dels fills, permís de treball si no estas nacionalitzada en aquest país, DNI i passaport, medicaments teus i dels teus fills, agenda d'adreces, partides de naixement, certificats i informes mèdics, objectes personals o de valor sentimental, claus, roba, aquesta guia de recursos.

El més adient és deixar aquests documents a casa d'alguna persona amiga o familiar. També és recomanable crear una contrasenya amb aquesta persona de confiança per a casos d'emergència.

DURANT UN ATAC VIOLENT

- Pensar que el més important és la pròpia integritat física i la dels fills i/o filles. Si creus que esteu en perill, marxeu de casa i emporta't els fills i/o filles.
- Cridar i fer soroll. No tens motius per sentir vergonya. Ell sí. Pots acordar amb els veïns que truquin a la policia davant de qualsevol signe de violència a casa teva.
- Acudir a casa d'alguna persona de confiança o a una casa d'acollida.
- Evitar les habitacions amb objectes perillosos, com la cuina. Intentar trucar a un telèfon d'emergències (112) o a la policia des d'una habitació que es pugui tancar per dins.
- Convé tenir a mà i en lloc ben segur els números de telèfons més importants: policia, hospital, taxi, els de persones de confiança, familiars, etc.

DESPRÉS D'UN ATAC VIOLENT

- Si no pots sortir de casa o no et pots desplaçar a una comissaria o a un centre mèdic, truca al **112**, on t'atendran de manera urgent .
- Si pots, abandona el domicili, tant si l'agressor hi és com si ha marxat i creus que pot tornar. Busca un lloc segur mentre arriba la policia.
- Guarda tota prova que demostrï l'agressió: objectes trencats, roba esquinçada, senyals i ferides, etc.
- Si tens lesions físiques, adreça't a un centre mèdic perquè t'atenguin i explica el motiu. No et dutxis ni esborris proves que et puguin servir en un judici.
- Demana un duplicat de l'informe de lesions: aquest informe és important per a futures accions legals que puguis posar en marxa.
- No permetis mai que l'agressor t'acompanyi. D'aquesta manera ell no podrà controlar la informació que puguis donar.

RECOMANACIONS A TENIR EN COMPTE:

- No donis informació ni expliquis res dels plans que tinguis per evitar el posterior control per part de l'agressor.

- Si el teu telèfon grava els últims números marcats, quan realitzis una trucada demanant informació o ajuda en relació amb la situació de maltractament, tingues la precaució de marcar posteriorment un número de telèfon que no faci aixecar sospites al teu agressor. Pots marcar el número d'uns amics o amigues, de familiars, per tal que l'agressor no descobreixi el número al qual has trucat realment.
- Procura no prendre tranquil·litzants (drogues, alcohol, pastilles per dormir, etc.) excepte quan sigui per prescripció mèdica. No t'automediquis, per així estar en millors facultats que et permetin cercar ajuda.
- Com més parlis de la teva situació amb amats o familiars i amb altres dones que han sigut maltractades, podràs decidir millor què vols fer. Si mantens el secret, el protegeixes a ell en lloc dels vostres fills i filles. Com més parlis de la teva vida, més fàcil et serà descobrir les possibilitats per a un futur millor.

2.2. Comunicació amb el personal mèdic

- Si necessites atenció mèdica, dirigeix-te a l'ambulatori, centre de salut o al servei d'urgències dels hospitals. Les lesions, el diagnòstic i el tractament prescrit pel metge o metgessa seran importants perquè en el posterior judici la sentència s'ajusti als fets denunciats. No oblidis sol·licitar el duplicat de l'informe mèdic o del comunicat d'assistència on consti que les lesions s'han produït per una agressió física.
- És recomanable que et vegi el personal mèdic per evitar hemorràgies, infeccions o complicacions més greus. Els cops que hagis pogut rebre al cap et poden produir commoció cerebral o altres seqüeles. Pots també tenir ossos fracturats o fissures sense que te n'adonis a primera vista.
- Si les lesions són greus, és molt important que vagis tantes vegades com sigui necessari a un centre sanitari, demanant sempre l'informe de les lesions. Guarda aquest informe en lloc segur, fora de l'abast de l'agressor. L'acreditació de les lesions pel personal mèdic ajuda en un futur judici.
- Si és possible, demana que algú de la teva confiança t'acompanyi.
- Explica sempre al personal sanitari l'origen de les lesions. No menteixis sobre aquest tema.

2.3. Sortida del domicili

Quan perilli la teva seguretat o la dels teus fills i filles, has d'abandonar el domicili. No t'acusaran d'incomplir el deure de convivència, sempre i quan sol·licitis en el termini de 30 dies mesures provisionals o presentis demanda de separació.

Quan surtis del domicili, tingues clar que ho has de planejar bé. Surt en un moment en el qual ell no sospiti que marxés, quan la situació estigui en calma o ell estigui treballant.

Aspectes econòmics: si tens compte corrent, cartilla d'estalvis o similar, compartida amb el teu agressor, tens dret a la meitat dels fons dipositats (treu la meitat dels diners abans que ell et bloqueji els comptes o ho retiri tot). Si els comptes estan al teu nom i el teu agressor està autoritzat a accedir-hi, retira l'autorització.

Domicili: abans de prendre una decisió, és recomanable meditar sobre les possibilitats:

- Romandre a la vivenda familiar: si no hi ha acord entre els cònjuges, l'autoritat judicial n'atorgarà l'ús a aquella persona que tingui els fills i filles a càrrec o sigui la més necessitada de protecció.
- Buscar una solució transitòria: anar a casa de familiars, amics o amigues, o sol·licitar l'ingrés en un Centre d'Atenció i Acol·lida, mentre l'autoritat judicial concedeixi les mesures prèvies o provisionals de separació.
- Buscar una nova casa: si decideixes llogar, no oblidis que és necessari tenir previst uns diners per a pagar la fiança i les despeses de la instal·lació.

Si finalment decideixes deixar el teu domicili habitual, no oblidis les següents recomanacions:

- Tens dret a recollir els teus objectes personals i els dels teus fills i filles. Si pots, agafa'ls en el moment de sortir de casa. Si no pots fer-ho, no oblidis que el teu marit o company està obligat a deixar-te entrar quan vagis a recollir les teves coses. En cas de negativa, o que tinguis por per la teva seguretat, tens dret a trucar a la policia per tal que t'acompanyin.
- Recorda que has de donar una nova adreça a efecte de notificacions per què les comunicacions del Jutjat, policia, etc, no arribin al teu antic domicili. El millor és que donis l'adreça d'alguna persona de la teva confiança per no ser localitzada pel teu agressor.

2.4. La denúncia: com, on, què cal saber?

Primer pas: informa't i decideix:

Tingues en compte que els maltractaments s'acostumen a desenvolupar en l'àmbit domèstic o en la més estricta intimitat, sense la presència o inclús amb la complicitat de testimonis. **Ets tu qui ha de prendre la decisió de trencar amb el teu silenci.** Demana ajuda a les persones que sempre t'han donat suport, assessora't abans de denunciar i mira d'anar acompanyada a la comissaria.

Denunciar: per què?

És molt important posar en coneixement de la justícia, la situació de maltractaments perquè es puguin adoptar mesures de protecció, mitjançant l'**ordre de protecció**. Quan expliquis el cas, procura ser breu i directa, explicant els abusos, les amenaces i les agressions.

Les mesures de protecció que es poden adoptar són de 3 tipus:

- **Àmbit penal:** allunyament de la víctima i/o presó provisional de l'agressor.
- **Àmbit civil:** atribució de l'ús del domicili familiar, guàrdia i custòdia de filles i fills i pensió d'aliments per a filles i fills.
- **Àmbit social:** ajuda econòmica per a les dones que no tinguin ingressos.

Amb la sol·licitud de l'ordre de protecció l'autoritat judicial, en les 72 hores següents a la teva sol·licitud, valorarà la teva situació de risc i pot acordar alguna o totes de les mesures esmentades abans. Tens dret a sol·licitar que durant aquest procés t'assisteixi un/a advocat/da. Si no tens recursos econòmics o els teus ingressos són inferiors al doble del salari mínim interprofessional, podràs sol·licitar professionals gratuïts que t'assisteixin. Hi ha professionals especialitzats en l'anomenat "torn de violència de gènere" del torn d'ofici. Aquest/a advocat a el pots demanar en el moment de sol·licitar l'ordre de protecció.

És convenient que en la sol·licitud d'ordre de protecció es reflecteixi de la forma més completa possible, quina ha estat la teva situació, és a dir:

- Quant de temps fa que et trobes en aquesta situació.
- Reflectir situacions concretes de maltractaments, intentant recordar les dates en què s'han produït.

- Expressar literalment insults i amenaces.
- Expressar si aquests fets s'han produït dins de la llar i/o en presència dels teus fills i filles.
- Explicar si han ocorregut amb anterioritat altres situacions de maltractaments i, si és així, manifestar si les has denunciat i/o has estat atesa per personal mèdic o altres professionals. Si és així i tens documents d'aquestes atencions, els pots aportar.
- Dir si l'agressor posseeix armes.

Només has de signar la denúncia quan reculli tot allò que tu vols manifestar. Llegeix sempre la denúncia abans de signar-la. Demana'n sempre una còpia.

Si a les dependències on cursis la denúncia no et prenen seriosament, demana parlar amb els superiors dels funcionaris que t'atenen.

On anar?

La denúncia es pot interposar en qualsevol comissaria de policia, dels mossos o en el jutjat d'instrucció que estigui de guàrdia.

2.5. Indicacions per a després de la separació

La separació o el divorci no ho solucionen tot, però són el primer pas per a una nova vida. És probable que comencin les amenaces sobre quedar-se els teus fills i filles, el setge econòmic, la persecució i, fins i tot, el maltractament físic si abaixes la guàrdia.

A partir d'aquest moment és probable que comenci l'assetjament telefònic, físic, a la feina, al carrer, al teu domicili.. Per això:

- Canvia de número de telèfon si t'assetja per aquest mitjà.
- Canvia el pany de la porta de casa teva.
- Informa les persones del teu voltant de la teva situació. No tinguis vergonya d'implicar-los en la teva protecció.
- Demana als companys i companyes de feina que filtrin les trucades, per evitar que et contacti.
- Si pots, canvia l'horari i el lloc de treball.
- Procura no freqüentar llocs habituals, com el supermercat, la farmàcia, sobretot en horaris en que te'l puguis trobar.

- Alerta amb l'adreça que facilitis en les denúncies i altres documents als quals pugui tenir accés.
- Rep la correspondència a casa d'alguna persona d'absoluta confiança.
- Si vius en una casa d'acollida, recorda que aquesta adreça ha de ser confidencial. Obre un compte corrent al qual només tu puguis tenir accés. Indica al banc que no poden figurar les dades del teu domicili a cap document que puguin veure terceres persones.
- Si és necessària una trobada amb la teva exparella per algun aspecte relacionat amb el règim de visites dels fills i filles, o pel que fa al tema econòmic, fes-la al despatx del teu advocat o advocada, amb les treballadores i treballadors socials o en algun lloc públic i de molta concurrència.
- Un agressor que està separat de la seva exparella no té dret a visitar els seus fills i filles a la casa on resideixen. Té dret a veure'ls fora si l'autoritat judicial així ho dictamina. Els fills i filles poden entregar-se al carrer o en algun lloc acordat prèviament. Convé que sigui una altra persona qui entregui els fills i filles. Aquest punt acorda'l amb l'advocada o advocat o bé amb l'assistent/a social.
- Si tens filles i fills petits, cal que els donis instruccions perquè no obrin la porta ni donin informació per telèfon si el pare truca o arriba al lloc on resideixen sense haver-te avisat.
- Explica clarament als teus fills i filles el que passa sense dramatitzar la situació. Raona amb ells perquè és necessària la separació i perquè no veuran el pare durant un temps. No els parlis angoixada o irritada, ni utilitzis insults per referir-te al seu pare, perquè si els nens o nenes ja estan angoixats, encara s'angoixaran més. No dissimulis el perill i mostra'ls que entens que estiguin espantats i confosos. No posis en dubte l'amor dels teus fills cap al seu pare, però aclareix-los que aquest comportament violent és inadmissible i perillós i que aquesta violència ha d'acabar definitivament.
- Cal que expliquis la situació a la direcció del col·legi perquè només tu o la persona que autoritzis pugui recollir els nens o nenes. A més, procura fer aquesta sol·licitud per escrit.

A Barcelona existeix l'Associació Catalana de Dones Separades. Potser comparar la teva realitat amb la d'altres dones en situacions semblants et pot ajudar. Per contactar amb l'Associació:

C. del Roser, 15. 08004 Barcelona

Tel: 93 329 99 52

Mobilitzant recursos

3.1. Legislació sobre violència vers les dones:

A continuació es relaciona la legislació a Catalunya i a l'Estat espanyol en matèria de violència contra les dones. Si necessiteu accedir al text d'aquestes lleis, podeu fer-ho a Internet, a través dels links que es relacionen.

A CATALUNYA: • Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista.

A L'ESTAT ESPANYOL: • Llei 40/2007, de 4 de desembre, en matèria de Seguretat Social

La disposició addicional 30 modifica la Llei 1/2004 de mesures de protecció integral contra la violència de gènere. • Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere. • Llei 27/2003, de 31 de juliol, reguladora de l'ordre de protecció de les víctimes de violència domèstica. • Llei orgànica 11/2003, de 29 de setembre, de seguretat ciutadana, violència domèstica i integració social dels estrangers. • Llei orgànica 15/2003, de 25 de novembre, de reforma del Codi Penal. • Reial decret 355/2004, de 5 de març, pel qual es regula el Registre Central per a la protecció de les víctimes de la violència domèstica.

3.2. ON ET POTS ADREÇAR? Guia de recursos útils

Línies telefòniques d'emergències, gratuïtes, confidencials i amb atenció 24h, els 365 dies de l'any:

016 (impulsada pel Govern Central per als casos de violència contra les dones).

900 900 120 (impulsada per l' Institut Català de les Dones per als casos de violència contra les dones).

112 (Telèfon general d'emergències d'àmbit europeu).

088 (Mossos d'Esquadra)

061 (Ambulàncies)

POLICIA:

Polícia Local – Unitat de Proximitat: C. Pi,19 baixos. Canovelles. 93 846 75 76 / 600 21 61 21

Mossos d'Esquadra - Unitat d'atenció a la víctima: C. de l'Olivar, 6. Granollers. 93 860 85 00 / 088

SERVEIS SOCIALS:

Atenció al públic de dimarts a divendres de 10h a 13h i dimecres de 16h a 19,30h.

C. Pi, 19, 2n. Canovelles. Tel. 93 840 27 95

SALUT:

Hospital General de Granollers: Av. Francesc Prat de la Riba s/n. Granollers

Tel. 93 842 50 00 / 93 842 50 07

ABS Canovelles –Granollers Oest: C. Indústria s/n xamfrà C. Nord. Canovelles. Tel. 93 846 83 45

JUTJAT DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE:

Servei d' Orientació Jurídica del jutjat (SOJ): 93 860 64 07. C. Josep Umbert, 124. Granollers

PADI:

Punt d'assessorament per a dones sobre igualtat d'oportunitats de l'Ajuntament de Canovelles. Ofereix:

Assessorament psicològic: espai d'acollida, on s'ofereix atenció i orientació personalitzada a través d'una psicòloga. No s'ofereix cap teràpia, sinó consultes concretes i immediates, podent realitzar un seguiment de casos individuals.

Assessorament jurídic: s'ofereix una atenció personalitzada i orientació immediata a través d'una advocada. No es tramita cap procediment judicial, però es realitza el seguiment i es manté contacte directe amb els professionals implicats.

Conducció de grups de dones: l'assessora psicològica promou i supervisa addicionalment grups de dones que han passat per algun d'aquests serveis i/o tenen interès en compartir i crear espais i dinàmiques amb altres dones.

Com contactar amb les professionals del PADI:

Cal demanar hora a: **Serveis Socials (Atenció al públic de dimarts a divendres de 10h a 13h i dimecres de 16h a 19,30h).** C. Pi, 19, 2n. Telèfon 93 840 27 95.

Si has patit una **violació**, a més dels recursos exposats anteriorment, et pots adreçar a l'**Associació**

Assistència dones agredides sexualment:

C/ Aragó, 410, entr. 2^a. 08013. Barcelona.

Tlfn: 93 231 95 93 / 93 231 96 59

Fax: 93 231 96 59

Annex

Violència en l'àmbit social o comunitari: els matrimonis forçats i la Mutilació Genital Femenina (MGF). El municipi de Canovelles s'està incorporant al treball de prevenció de formes de violència com són els matrimonis forçats o la mutilació genital femenina (MGF). És per això que es vol oferir informació addicional en aquesta guia sobre aquestes dues formes de violència de gènere.

4.1. El matrimoni forçat

És aquell que es produeix sense el consentiment vàlid de com a mínim un dels contraents per la intervenció de terceres persones de l'entorn familiar (sovint els progenitors) que s'atorguen la facultat de decisió i pressionen perquè aquesta pràctica es produeixi.

Matrimoni Prematur: Quan un dels contraents del matrimoni forçat es una persona menor de 18 anys també se'l denomina matrimoni prematur

Matrimoni concertat: Cal diferenciar entre matrimonis forçats i matrimonis pactats (també anomenats matrimonis blancs, concertats o de conveniència). En el segon supòsit, el matrimoni és un subterfugi o una pràctica que instrumentalitza aquest ritual per assolir objectius no explícits: satisfer interessos econòmics, aconseguir la nacionalitat per la via més ràpida, etc. però amb la connivència dels contraents que busquen assolir llurs interessos i els de la família o comunitat.

Què no és un matrimoni forçat?

- Una pràctica ancestral.
- Una tradició que cal mantenir.
- El precepte d'una religió concreta.
- Un fenomen que només passa entre la gent pobre i en ambients marginals.
- Un contracte que només es signa a l'estranger.
- Un tret de cultures concretes que cal respectar

Geografia del fenomen

- La pràctica dels matrimonis forçats està geogràficament molt estesa: a l'**Àfrica subsahariana Nord d'Àfrica Pròxim Orient i Orient Mitjà Amèrica Llatina i col·lectius d'ètnia gitana** de diversa procedència.

Motivacions dels matrimonis forçats

- Reforçar els vincles familiars.
- Assegurar que les riqueses i els béns romanen al si familiar.
- Complir amb obligacions o promeses antigues.
- Protegir ideals culturals o religiosos.
- Situacions de migració, ajudar en permisos de residència i nacionalitat
- Controlar la sexualitat de les noies quan entren en edat reproductiva.
- Com a estratègia de supervivència econòmica familiar (sobretot en països en els que la família rep un dot).
- Com a estratègia de protecció de la menor o dona que passa a dependre de la família del marit i podrà tenir fills legítims.
- Honor familiar.
- Explotació sexual o laboral.

Legislació sobre matrimonis forçats

CATALUNYA: • Llei 5/2008 de 24 d'abril: Del dret de les dones a eradicar la violència masclista

ESTAT ESPANYOL: • Llei Orgànica 1/1996, de 15 de gener, de Protecció Jurídica del Menor, de modificació parcial del Codi civil i de la Llei d'Enjudiciament Civil. • Llei Orgànica 11/2003, de 29 de setembre. Mesures concretes en matèria de seguretat ciutadana, violència domèstica i integració social dels estrangers. • Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de l'infant, de 20 de novembre de 1989 ratificada per l'Estat espanyol el 30 de novembre de 1990. • Reial Decret 2393/2004, de 30 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social i la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre els drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social. • Llei 27/2003, de 31 de juliol, reguladora de l'Ordre de protecció de les víctimes de la violència domèstica. • Llei d'Enjudiciament Criminal. • Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere. • Declaració 40/34, Assemblea General de Nacions Unides en la resolució 40/34, de 29 de novembre de 1985 sobre els principis fonamentals de justícia per a les víctimes de delictes i de l'abús de poder. • Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de

discriminació contra la dona A/34/46, 3/09/1981.). • Llei 8/1995, de 27 de juliol, d'atenció i de protecció dels infants i els adolescents i de modificació de la Llei 37/1991, de 30 de desembre, sobre mesures de protecció. (disposicions: inclou les referències normatives reguladores de la matèria afectada pel PNT, com també, si escau, les referències jurisprudencials i altres disposicions que hi estan relacionades: instruccions, comunicats interns, ordres de servei, etc). • Codi Penal: Alguns del delictes que poden anar vinculats a un cas de matrimoni forçat poden ser molt greus i diversos: delictes contra la llibertat: detencions il·legals (art. 163 CP) i segrestos (art 164 i següents del CP); amenaces (art. 169 i següents del CP); coaccions (art. 172 CP). Tortures i altres delictes contra la integritat moral (art. 173 CP). Delictes contra la llibertat i la indemnitat sexuals: agressions sexuals (art. 178 i següents del CP); abusos sexuals (art. 181 i següents). • Delicte de lesions (art 147 i 148 CP). • En situacions molt greus, poden donar-se els delictes d'homicidi (art 138 CP) i d'assassinat (art 139 CP) per part d'una figura masculina propera a la víctima que pertany al seu entorn familiar o comunitari. És el que s'anomena "crim d'honor".

4.2. MUTILACIÓ GENITAL FEMENINA (MGF)

La MGF és el nom genèric donat a aquelles pràctiques que impliquen l'extirpació total o parcial dels genitals externs femenins o altres agressions als òrgans genitals de les dones amb finalitat no terapèutica per raons culturals, religioses o d'altres.

Geografia del fenomen

La MGF es practica en 27 països africans i en alguns d'Àsia.

A les zones on tradicionalment es practica, la MGF obeeix a una qüestió de coherència de grup, encara que, depenent de l'ètnia a la qual es pertanyi, tingui implicacions diferents.

Hi ha diversos tipus de mutilació genital femenina reconegudes per l'OMS:

Tipus I: Supressió del prepuci amb o sense supressió de tot o part del clítoris.

Tipus II: Supressió del clítoris amb extirpació total o parcial dels llavis menors.

Tipus III: Supressió de part dels òrgans genitals o tots i sutura de l'obertura vaginal.

Tipus IV: Punció, perforació o incisió del clítoris i/o dels llavis. Estirament del clítoris i/o dels llavis.

Cauterització del clítoris i del teixit circumdant. Raspat del teixit que envolta l'orifici vaginal (talls de l'angurya) o tall de la vagina (talls del gishiri). Introducció de substàncies o d'herbes corrosives a la vagina per causar sagnat o amb la finalitat d'estrènyer el canal vaginal. Qualsevol altre procediment concordant amb la definició.

A Catalunya, la població de risc és originària bàsicament de regions on es practica el tipus I i el tipus II.

Conseqüències de la MGF per a la salut de les dones

Les conseqüències de la MGF són nombroses, tant a mig com a llarg termini. En la majoria dels casos el grau de mutilació condiona el tipus de complicació que es pot presentar; sempre són més greus en el cas de les dones infibulades.

Immediates	Mig i llarg termini
Dolor intens	Alteracions ginecològiques i urinàries: -Infeccions -Dismenorrea -Hemocolpos
Infecció local	Estilitat
Hemorràgia	Hepatitis, sida
Retenció urinària	Anèmia crònica
Septicèmia	Complicacions en el part: -Esquinços -Fistules -Patiment fetal
Tètanus	Disminució de la sensibilitat sexual
Pors i angoixes	Depressió

Per què es realitza la MGF? Mites i realitats

La MGF es realitza entre els 0 i 15 anys. La pràctica no té beneficis per a aquestes nenes i dones; al contrari, pot causar sagnia severa, problemes urinaris i, més endavant, complicacions en el part i mort del nou-nat.

Hi ha diferents factors involucrats:

Sexuals: Facilita el control de la sexualitat femenina.

MITE: Hi ha qui pensa que el clítoris pot créixer com el penis.

REALITAT: A cap dona li creix el clítoris.

MITE: Protegeix la virginitat

REALITAT: Per protegir la virginitat no és necessari mutilar les nenes.

Sociològics: És un ritual d'iniciació que indica el pas de la infantesa a l'edat adulta, atorgant identitat ètnica i de gènere i afavorint la cohesió social

MITE: Són costums i tradicions

REALITAT: Les tradicions poden canviar quan posen en perill els drets humans.

Higiènic i estètics: Respon a la creença de que els genitals femenins són bruts i antiestètics

MITE: Fer-ho és més net.

REALITAT: La pràctica de la mutilació pot provocar infeccions urinàries i ginecològiques, tètanus, hepatitis, sida, anèmia severa i la mort.

A més, els talls genitals provoquen dolor, por i patiment.

Salut: Es realitza amb la convicció errònia que augmenta la fertilitat i dona major seguretat en el part

MITE: Es poden tenir més fills

REALITAT: Els talls genitals poden provocar que una dona no pugui tenir més fills, complicacions en el part i la mort del bebè i la mare.

Religiosos: S'interpreta com una obligació religiosa, encara que a l'Alcorà no s'indiqui ni tots els musulmans la practiquin.

MITE: La religió musulmana obliga a practicar-la.

REALITAT: L'Alcorà no fa cap referència a la MGF. El Profeta diu: *“Tingueu cura de les vostres filles i no els feu mal”*. (Font: OMS 1995)

Legislació sobre mutilació genital femenina

La MGF és, com es veu, un delictes, pel qual:

- Els pares que la practiquin a les seves nenes poden anar a la presó entre 6 i 12 anys.
- Els pares també poden perdre la custòdia de les seves filles.
- es nenes poden ser ingressades en un centre de menors entre 4 i 6 anys.
- Les persones que la practiquin, hi col·laborin o la permetin poden anar a la presó, ENCARA QUE HO FACIN FORA DE L'ESTAT ESPANYOL.

CATALUNYA: • Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret a les dones a eradicar la violència masclista. Articles 5 i 75.

ESTAT ESPANYOL: • Codi Penal: articles 147,148,149 i 150. • Llei orgànica 11/2003, de 29 de setembre, de mesures concretes en matèria de seguretat ciutadana, violència domèstica i integració social dels estrangers, modifica l'article 149 del Codi Penal i tipifica específicament aquesta pràctica. • Articles 9.6 i 158 del Codi Civil i 134 i 138 del Codi de Família de Catalunya (Llei 9/1998, de 15 de juliol, del Parlament de Catalunya. • Ley Orgànica 3/2005, de 8 de julio, de modificación de la Ley Orgànica 6/1985, de 1 de julio, del Poder Judicial, para perseguir extraterritorialmente la práctica de la mutilación genital femenina. (BOE nº 163, 9 de julio de 2005).

Canovelles diu

